GRÛBA XEBATE YA VATEYÎ ÇEWLÎG DI YENA PÊSER

Grûba Xebate ya Vateyî kombîyayîşê xu yo peyên Çewlîg di virazena. In kombîyayîşo 24in o. Grûb, qey zazakî ya tewr muhîm yew xebat ana meydon.

Seba wa herkes zazakî fehm bikir yanî bajarna bajar, qezana qeza, dewna dew fehm bikir, ey ra gereka zazakî standardîze b'. Pekî qey hen muhîm gelê ûmbazon? Her zon o wext ome nuştiş geg pêro mensûb ey zon, ey bînon fehm bikîr. Mesela zon sey ma hen nuştiş niomo inî tur(tewir) zonon di fek zî zaf beyn. Belka şima z' rey rey zerê xu d' von mesela; yew sîwonij gimgimijî, yew paliyij dêrsimijî fehm niken. Qey fehm niken? Çunkî standart yo fek ra qalkerdiş çîn û. Ver cî her zon ona b' la inî zon pêy ra omê yew standart, ferhengon di ca gûret. Mesela Fransa sayê Monteîgne d' zon xu ard standartkerdiş. Mesela Tirkiya d' heton 1911 di zon yîn di z' yew standart çîn ib. Roja g' Ziya Gokalp, Omer Seyfettîn, Alî Canîp Yontem vîja bînate, Kovara "Genç Qalemler" id qey standart a yo meqale nuşt û qaîdey tirkî, yanî fekon bînate ra wûdar û heme merdim ey bînon fehm bikir semêd înîn a fekê Îstanbûl wertax qebûl kerd. Ini saye d' zon xu ard standart ser.

Inkey ma mewzû xu vila mek; inkêy sirey kirdkî/zazakî/kirmanckî/dimilkî ya. Kirdkî sayê inî xebatkaron ceyaton a aver şina. Saye ini nuştoxon a her mintiqa ay bînon fehm kena.

Rojnameyê

ZAZAKÎ

Biwonên, Binusên, Bimusên, Bimusnên…

Nîsane (Nisan) 2014 Hûmare : 6 Vaya / Fiyat : 1 TL

HOMAY TEALA NASÎP KERD BO MI ZAZAKÎ NUŞT, BI

Kirdkî de mewlido tewr verên mewlidê Mala Ehmedê Xasî yo. Ehmedê Xasî (1867-1951) Hêzan ra yo. Eserî Ehmedê Xasî, Mewlûdê Nebî 1899 de Dîyarbekir de çap bîyo. Dima Usman Efendîyo Babij(1853-1929) yew mewlid nuşt. Usman Efendî, mewlidê xo 1903 de nuşto. Ey ra dim mewlido hîrêyin mewlidê Mala Mehemed Elî Hûnî yo û 1971 de nuşto.

Derheqê Mala Mehemed Elî Hûnî ya nuştox Mehmed Uzun wina vano: "Pêroyê nuşteyanî Mela Mehmed Elî menzûm î. Mela Mehmed Elî heme eserî xo pê yew zazakîya weş û delal a nuştî. Mela Mehmed Elî de eşq estû; eşqî dîn û Homay, eşqî tebîet û rindîye, eşqî zazakî. O bi xo zî vanû ke sebebî nuştişî ey hîrê çî yî, nînan ra yew zî "eşq" û. Zaten eşq çinî bû, îlham zî nîyerû, ne şaîr eşkenû şîîr binusû ne zî şîîri bena "hîkmet". Mela Mehmed Elî vanû "Zerrey de bib zerra zazakî" û zerrîya ey raşta zî bena zerrîya zazakî, pê yew eşqo pîl a, pê yew "mana barî" û "mana xuerî" ya veng dana, vana:

"Wazin cewherû ca kî
Wazin çiman xu akî
Biwan inî zaakî
Neqeşnayo pey nakî.
Mi zazakî eşkawit
Mi pey qelem peymawit
Pey nakey hîkmet vawit
Şima zazû rî şawit.(Kirdkî Mewlid, Mela Mehemed Elî Hûnî, Weşanên Vateyî, 2004, r.6)

Ma na hûmare de no şaîrê ma yo qiymetin de roportaj kerdo û ey dayo sinasnayîş…

4

DES SERR ID ŞÊŞT QIJÎ KIŞÎYAYÎ

3

ŞAREDARÊ ÇEWLÎGÎ BARAKAZÎ VA: HETÊ DÎN Û URFÎ RA CINÎYAN RÊ WAZÎFE ÇIN O; ENDAMA MECLÎSÎ NURTEN ERTUGRUL ÎSTÎFA KERD

3

DEWAYA E.A. TALOQ BÎ

Çewlîg de kênaya 16 serrî E.A. şima zî zanî, par heşt heb Çawişên Pispor dest eştebî ci. Serrêk a na dewa dewam kena. Raporê weşîya ruh ê E.A. Dezgehê Tibê Edlî ra hema nêameyo. Aye ra dewa taloq kerd 3ê aşma hezîran 2014.

2

MERKEZÊ ÇEWLÎGÎ QERARÊ XO DA: AK PARTÎ

3

BİNGÖL ELEDİYESİ

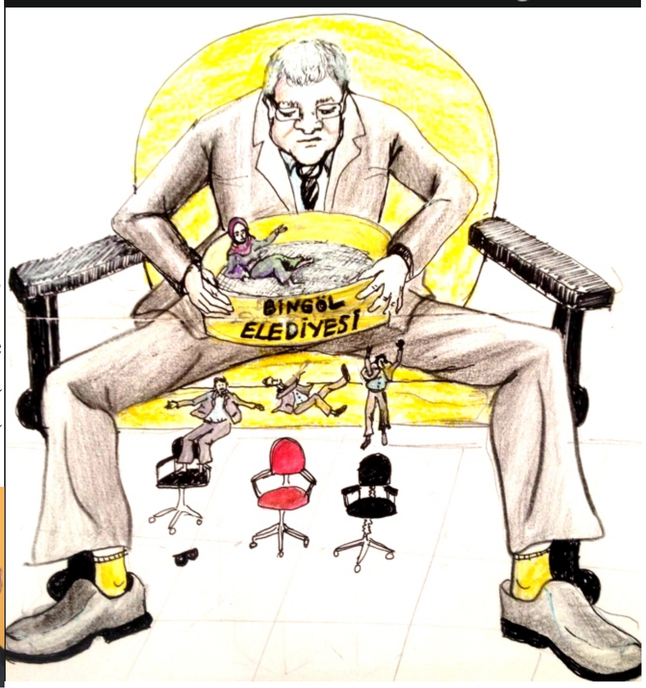

Rojnameyê
ZAZAKÎ

ABONE İRTİBAT:
0532 050 33 11

AMÎNÊ TÎRÊJÎ Û ROJNAMEYÊ ZAZAKÎ

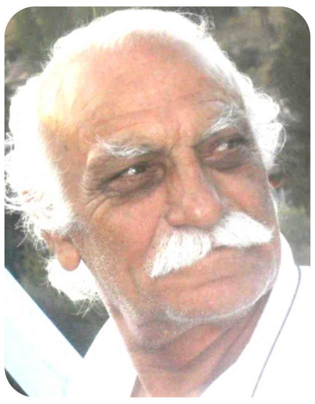

Dîyarbekir de ver berê kitabroşê Aramî de standêko qijek esto. No stand de rojnameyê kurdan, broşur û çîyê sey broşuran estî. La zafêr rojnameyê kurdan ê. "Azadîya Welat, Rojnameyê ZAZAKÎ, Newepel... Ez çi wext ver bi nê kitabroşî ra şîrî ez verê şina nê standî ver, pay ser çikilîyena û bi keyf û bi eşq matê nê standî bena.

La ez bi ewnîyayîş nê çîyan ra mirdî nêbena. Bêhêmdê xo destanê xo dergê standî kena û nê çîyan yew-yew gêna xo dest û rîpelanê înan pêser ra qelibnena. Belkî xuyêko maqul nîyo, labelê wexto ke ez ê standî ra "Rojnameya ZAZAKÎ" gêna û ewnîyena tera ez kewena mîyanê xeyelanê 35-40 serrî verê cû!

Hey gidî dinya hey! Serrî senî wîna bêveng ravêrenê û şinê. Emrêko derg û dila senî beno qasî emrê tutêko şenik!

Wexto ke nê rojnameyê kirdkî (zazakî) kewenê mîyanê giştanê mi no emr o derg û dila mi çiman de beno sey hewnêko şirin. Eke merdim nêwazeno nê hewnî ra haya bibo. 40 serrî ra hetanî ewro yê çîyê ke bedelîyayê sey mîsalê hewnî ti newe ra vînenê û ti kewenê mîyanê yê xeyelan. Werre bi ê rojan!

Serre, 1979-1980 bî. Kovara "Tîrêj"î destpêkerdbi vejîyayêne. Nême tera kurmanckî nême zî kirdkî (kirmanckî)bi. Berpirsîyarê beşê kirdkî Malmîsanij bi. Reya verêne bî ke Vakurê Kurdîstanî de kovarêka safî bi kurdkî vejîyayêne. Her hûmara Tîrêjî ke newe ra vejîyayêne ruhê ma şa bîne, ma sey di heskerdoxan, destanê xo dergî yewbînî kerdêne û ma yewbînî qelpaçe kerdêne.

Çi heyf ke emrê ma qîm nêkerd. Ma qirreke de verday. Nêverdê ma biresê miradê xo! Nêverdê ma sey zerrîya xo bi yewbînî şa bibî. Pêro pîya tena 3 hûmarî vajîyayê. La amîn girewtbî. Tîrêj zaf zehmetîyan ra pey dekewtibî zerrîya edebîyatê ma kurdan.

Îmkanê yê wextan daktîloyêk bi. Belkî zafê şima wendoxan daktîlo nêdîyo û nêzanê çîyo. La nika şima ra kam kaxita kopî dîyo û zano na kaxite senîn a. Yew çeku ke daktîlo de şaş nusîyêne bi saetan merdim nêşkayêne a çekuye bixeripno û berzo.

Ewro asanî esta! Îmkanî zaf ê. Her tewir hacetî ha binê destê merdimî de. Teknîk zaf aver de yo. Yew reyde ti şikenê bi hezeran kopî vejî. Ti şikenê bi rayîrê înternetî saetêk de biewnî hezeran kitaban ra, ansîklopedîyan ra.

Ez ke ewro nê rojname û kovaran vînena, xebata Malmîsanijî yê wextan yeno çimanê mi ver. Seba Tîrêjî bi saetan, bi rojan çok dayêne ser daktîlo û bîne şeqa-şeqa herfanê daktîloya ey. Bi rojan kewtêne xebata hazîrîya hûmarêka newe. Badê ke dosya hedre bîne û dore ameyêne çapkerdişî na rey derdêko bîn dest pêkerdêne. Mîzanpaj û çapkerdiş xoser yew problem bi! La ma ça ra zanêne flaş çî yo! kam zanêne adresa maîlî çî ya. Çîyê ke ma bi posta sey yew mektube şawitêne, bi aşman ancax şîne û ameyêne. Bi nê derd û kulî Tîrêj çap bîne.

La vilakerdiş!? Nê gureyî rê tena şorişgerî bes nêbî, mêrxasî zî lazim bi! Cesaret lazim bi. Ê wextan seba yew kovara kurdkî bi rojan îşkence ameyêne yewî sere. Kewtişê pê kilîdî to ver de bi. Zaf embaz seba mektubêka kurdkî bi serran hefs werdêne.

Yeno mi vîr hûmarêka Tîrêjî mi bi çi kul û hal Farqîn ra berde Lîcê. Ewro şar esrar û afyonî bi q qêde dizdê nêbeno.

La ma vînenê ewro nuştiş û vetişê kovar û rojnameyan hem hetê teknîkî ra hem hetî çapkerdiş ra hem hetê wendiş û vilakerdiî ra asan bîyo. Dinya bîya pak û sayî tena yew problem mendo, o zî wendiş o.

Eke wendiş çinê bo, eleqe zî çin beno. Eleqe çin bo, xebate serdin bena. Vetişê rojname û kovaran sîst bibo, kirdkî ca de manena û aver nêşina. Eke zazakî war de bimano û aver nêşîro gangêr dest erzeno ci! Eke ruh ame girewtiş êdî ma kirdan ser c fatîha wanîyena!

Mehmûd Nêşite

DEWAYA E.A. TALOQ BÎ

Çewlîg de kênaya 16 serrî E.A. şima zî zanî, par heşt heb Çawişên Pispor dest eştebî ci. Serrêk a na dewa dewam kena. Raporê weşîya ruh ê E.A. Dezgehê Tibê Edlî ra hema nêameyo. Aye ra dewa taloq kerd 3ê aşma hezîran 2014.

Dewa, Dadgeha Cezaya Giran a Çewlîg de ame dîyayîş. Ê ke bêtepiştiş yenî muhakemekerdiş M.T., Y.A., İ.Y., M.K., S.K., H.Y., O.G. û K.U. nêameyî dadgeh. Avûkatê înan ameyî dadgeh.

Nameyê Hereketa Cinîyanê Azad a Demokratîk ra Şaneşîn Aydin, îzehetêk wend û va: "Heta sucdar bêrê cezakerdiş ma dewayan taqîb kenî."

1400 Serrî Cuwa Ver Heqê Pawitişî yê Ziwanê Dadî Estbi

Ardimkarê Rektorê Unîversîteya Artuklîyî Qedrî Yildirim, Çewlîg de yew kombîyayîş de qal kerd û va: "1400 serrî cuwa ver Hz.Muhammed seba yew yahudî ya, yew açarnayoxî(tadayox) rê wezîfe dabi. No açarnox mehkema de ziwanê îbrankî açarna erebkîyî."

Komîsyonê Hedrekerdiş ê Kongreya Îslama Demokratikî Çewlîg de " Rojhelata Mîyanên de gêrayîşê aştî, dînê îslam û demokrasî" ser yew kombîyayîş viraşt. Sere de Qur-an Kerîm ame wendiş. Dima Qedrî Yildirimî qise kerd û va: " Zulm Qur-an-i Kerîm û hedîsan de qedexe(yasax) yo. Seba zulm kerdişî Qur-an-i Kerîm de zaf ayetî estî. Mazlûmîyetî hîrê çîye de bellî beno. Nê qedexe kerdişê ziwan, nasname û rengê însanî yî. Hz. Mûhammed derheqê nê meselan de zaf çîyî muhîmî kerdî. Ey Bîlal Habîşî, Selman Farîsî, Suheylî Rûmî girewtibi xo het. Nêyî, pê nasnameya xo mûcadele kerdêne. Mekkeyîj vatibî: Nê merdiman xo het ra bierşawe, ma hema tor ti de îslamîyetî mûnaqaşa kenî. Derheqê na mesela de yew peyam yena pêyxamberî û Ellah vano: "Îslam muhtacê fîravûnan nîyo, ê muhtacê Îslamî yî. Ê merdimanî ke ezîyet vînenî, înan xuzurê xo ra def meke, Eke ti sey mi nêkerd ez zî to xuzurê xo ra def kena."

Muqaweleyê Medîne de 4 Heb Ziwan, 4 Heb Bawerî Estbi

Qedrî Yildirim: Wexto ke hîcret bi, yew muqawele virazîya. No muqawele de Yahudîyî, Erebî Müşrîkî, Erebî Misilmanî û Habeşîyî estibî. Yanî 4 heb ziwan, reng û bawerî estibî. Hz. Muhammed înan ard têhet û yew name na pa: Ûmmet. La zalimî na muqawele mazlûman ra niminayî.

Kurdî Xapîyenî La Nêxapînenî

Yildirim ewna dewam kerd û va: "Kurdan de xapineyîş çin o. Seke Seîd-î Nursî vano, kurdî xapîyenî la nêxapînenî. Kurdan de munafiqê çin a. Nika vanê: "Çi gureyê kurdan û îslamîyet pê beno? Çi ra kurdî, îslamîyet ser panelan û kombîyayîşan virazenî?" Cuwa ver zî vatêne: "Kurdî bêdîn î, bêîman î." Waştênî ke kurdan cîya bikerî la înşalah nika ra pey kurdî cîya nêbeni û îttîfaqê xo ca nêverdenî."

Derheqê Ziwanê Dadî de Fikrê Pêxamberî

Dima Yildirim va: "Yew roj yew merdimo yahudî vejîyeno mehkema. Ziwanê yahudî îbrankî yo la ziwanê mehkema erebkî yo. Hz. Pêxamber mudahale keno û wezîfe dano Zeyd bîn Sâbît. Zeyd beynatê mehkema û yahudî de beno açarnayox. Hûqûqê îslamî de heqê pawitişî yê ziwanê dadî bi nameyê "Îttîxâzû'l Mûtercîm" vajîyeno. La derheqê nê xusus an de vengê dîyanet nêvejîyeno. Eke nika ereb, ecem û tirkî herindê kurdan de bibîyenî derheqê na mesela de zaf çî amênî vatiş."

Xeber:Mesûd Yeşîlkaya

Rojnameyê
ZAZAKÎ

ABONE İRTİBAT:
0532 050 33 11

ŞAREDARÊ ÇEWLÎGÎ BARAKAZÎ VA: HETÊ DÎN Û URFÎ RA CINÎYAN RÊ WAZÎFE ÇİN O; ENDAMA MECLÎSÎ NURTEN ERTUĞRUL ÎSTÎFA KERD

Namzedê qontenjanê AK Partî yê weçînayîşê 30 adarî Nurten Ertugrul, endamîya meclîsê şaredarî ra îstîfa kerd.

Ertugrul, bê namedayîş a Şaredarê Çewlîgî Yucel Barakazî rexne kerd; "Ez xo o tewir hîs ken ke ma qij vînenî. Bawerîya mi ê însanan a bîb' ke ma pîya vejîyabî rayîr. La kombîyayîşo ke 6 Nîsane 2014 de virazîya de pê yew cumleya şoq kerde dest pê bî: " Ma nêfîkîrîyênî ke wekaltîya şaredarî û ardimkarîya şaredarî rê cinîyan bîyari." Sebeb zî " Şar nêyî nêwedareno." vajîya. Cuwa pey zî " No hem hetê dînî ra hem zî orfî ra musaît nîyo." fekê keso tewr selahîyatdar ra vejîya. No hal qet nêyeno qebulkerdiş." vat.

Wextê weçînayîşî de roj û şew "şar, dîn, orf" peygoş kenî û cinîyan xebetnenî, ber ber çarnenî, merkezanê koordînasyonê weçînayîşî de hetanî nêmeyê şewe kombîyayîşan virazenî û ewro zî vejîyeyî vanî ma cinîyan pey de tepişênî û qey ine ya mexneyan erzenî werti. In yew tenaqûz o. Xûsûsen ina partî de cinîyan ra namzedê şaredarî vejîyê û bîyî şaredar estê la bajaro sey Çewlîgî de wina negatîf yew wezîyet nêyeno qebul kerdiş. Cumleya ke no kombîyayîş de vajîyaya, cinîyê ke na partî rê zerr ra xebetîyayî yew zî heq nêkerdo.

DES SERR ID ŞÊŞT QIJÎ KIŞÎYAYÎ

Mebusê BDP yê Çewlîgî Îdrîs Baluken va kî , wext hûkûmatî AKP d' serrê di hezar û çar (2004) ra heta inkê mîyon kuçeyûn id şêşt ra zaf qijî kişîyayî.

Serekeyî BDP yê Bajarê Çewlîgî, semedê şarmezarkerdişê kişyayîşê Berkîn Elvanî ke çalakîyanê Gezî d' amebi kiştiş Kuleya Saetî yê Dortyolî d' îzehet da. Mebusê BDP yê Çewlîgî Îdrîs Baluken, namzedê Hemserekê Partîya Aşitî û Demokrasî İlhan Çakabay û Zarife Karasungur, endamê MP Hüseyin Tanas û milet paşt da îzehet. Baluken, ard vîr ke Berkîn Elvan, wextê çalakîyanê Parkê Gezî d' xo rê şinî nan gûrêtînî bi fîşegê gazê îsotî ya ame kiştiş.

Baluken îna va : "Dejo ke Berkîn ant ma zaf hol zonênî. Berkîn di sê û şêşt û new(269) roj hêşe yi girote koma d' têkoşînê heyatî da. Semedê hinî hol yew nêweşxane d' hinî hol tedawi vînayîş yi ya ma di sê û şêşt û new(269) roj ma ser vindertî. La çi heyfo ke hûkûmat AKP erjij(kurşun) ig Berkîn ma ra girewt tenya aya nieşt, in qijî ma ke di sê û şêşt û new(269) rojî têkoşînê heyatî da, pêro îhmalan mojna ra ke şîyero merg. Û Berkîn tekoşînê heyatî kerd vîn. Ma bawer kên Berkîn zerê miletî de bi bêmerg.

Wextê AKP d' serrê di hezar û çar(2004) ra heta inkê qijî ke mîyon kuçeyan de kişyayê hûmarê înan şêştî viyert.
Semedê dizdî ye qijon yin vejênî werte, yew roj id cayê hezar polîsûn bedilnênî la werte d' cayê qetilkarê şêştî qijûn nibedilnênî.

Bad' qiseykerdişîya milet hetê banê BDPyî ya kewt rayşîyayîş(yürüyüş), dima z' bêvengî bî vila.

Xeber: P. DEMÎR

MERKEZÊ ÇEWLÎGÎ QERARÊ XO DA:AK PARTÎ

Weçînayîşê 30 adare 2014 de AK Partî muzaffer bî: Çewlîg de merkez, panc qezayî û yew nahîye de weçînayîş qezenç kerd û yewendes şaredarî ra hewt hebî girewtî. Çar şaredarî zî muxalefet qezenç kerd.

AK Partî, Çewlîg merkez de rakîb xo ya tewr jêhat BDP ya se ra pancas ra zêde ferq eşt. Dara Hênî û Bonglon de zî Partîya Saadetî ra di qat zêde reyî girewt. Şaredarîya Kanîreşî ke destê BDPyî de bî, kewt destê AK Partî.

Çewlîg de heyecanê weçînayîşî ke bi aşman a dewam keno qedîya. Vîjnayoxî semedê weçînayîşê herêmî ya şîyî serê sandiqan û qey şaredarî, endamîya meclîsê şaredarî, endamîya meclîsê pêroyî ya bajarî û keyayî ya rey dayî.

Encama Weçînayîşê Heremî yê Çewlîgî

Şaredarîya Çewlîgî

	Rêjeya Reyan	Pêro Reyî
AK PARTİ - YÜCEL BARAKAZİ	58,4	28.694
BDP- İLHAN ÇAKABAY	25,8	12.680
SP- SERDAR ATALAY	8,8	4.301
HÜDAPAR- MEHMET ŞENLİK	3,1	1.505

QEZAYAN DE:
Azarpêrt: Ak Partî: 741, SP 638, BDP 65
Dara Hênî: Ak Partî 5 hezar 522, SP 3 hezar 181, BDP Hezar û 125, HÜDA PAR 854, MHP 109, BTP 50.
Kanîreş: Ak Partî Hezar û 308, BDP 955, HÜDA PAR 183, MHP 39.
Gêxî: CHP 666, Ak Partî 548, BDP 279.
Bonglon: Ak Partî 4 hezar 161, SP 2 hezar 20, BDP 461, HÜDA PAR 440.
Xolxol: CHP 239, Ak Partî 140, BDP 89, MHP 16.
Çerme: Ak Partî 492, CHP 430, BDP 52 rey girewt.

TIRKÎYA, WIKÎ XWI RA/BERKÎN XWI RA XATIR WAŞT

Kapsûlê gazî gîna sarê yi ra. Cuwa pey di sey şeşt û new(269) roj tekoşînê cuwîyayîş da. Vizêr (12 adarê çarşeme) se hezarûn serranê pancêsin id Berkîn şawit.

Îstanbul, Xrant Dînk ke di hezar û hewt (2007) id amebi kiştiş ra pey, xatirwaştişo tewr gird îr wayîrî kerd.

Berkîn Elvan ke pancês serre bi, Cemevi û Okmeydani ra heta Feriköy heme reng û grûbê komel ra pê se hezarûn ame şawitiş.

Semêd qerebalîx a hem rayîrê metrobûsî hem îz pêro rayîrê bîngêyî pê milet a bî de. Ban û dîkanê ke serê rayîrî de yê ra vengê çepikan, quşqaneyan û taveyan bîyî berz.

Tikî xebatkarê dikanê sereyê cehdeyî semedê tazîye dikanan qefelneyî û kewtî mîyanê hemwelatîyan. Tikî banan ra zî nuşteyê "qetilkar esto" erzîyayî. Bê Berkîn Elvanî sewbîn sloganê rojevî zî erzîyayî. Bitaybetî hukmatê AKP û vateyê dizdî nîşanca(hedef) de bî.

Semedê îzdîhamî ya parlamenter û namzedê şaredarîyanê ke kewtî miyanê qeflê cinaza, bi zorî şî zereyê Cemevî.

Xeber: P. DEMÎR

Rojnameyê
ZAZAKÎ

ABONE İRTİBAT:
0532 050 33 11

MALA MEHEMED ELÎ HÛNÎ

Merheba wendoxî ma. Ma qey yew bîyografî ya ha ver şima dê. Ez ewro Seyda Mele Mehemed Elî Hûnî dona şima sirasnayîş. Ez yew binê edebîyatê ma di ehemîyêt yî ra behs bikîr. Edebîyata klasîka zazakî di mewlîd nuştiş di Ehmedê Xasî, Osman Efendîyo Babij dima nuştox hirîn Mehemed Elî Hûnî yo. Ey ra edebîyat ma d' zaf muhîm yew cay î est. Ez wazina ona yew qiymet pîl bi d' şima sirasnayîş.

Inkey ini serron peyênon di zazakî yewna binê qiymet veynîna… Ez bi xu inkey Çewlîg di zazakî di mastiro bitez wonîna hem qey ina xebata xu hem zî qey ona yew qiymet pîl bi d' sirasnayîş ey ra ez şiya cey Mala Mehemed Elî Hûnî. Ez û ambaz xu Ebdûlqadir Necaranij ma Xarpêt ra kot rayer 110 kîlometre şeher ra dûr ma şî Hûn(bi tirkî Beyhan). Ma Mallay rî yew roj ver telefon kerd ib û randevu gûret ib. Roja yewşeme ma şî malley het. Allah yî ra razî b', ma zaf weş misafir kerd. Xû ra sohbêt yî ma zaf gûret.

Ma pêro zon, edebîyata zazaki ser hen eser niomêy nuştiş -tabî zaf sebêb inî gurî est o- la ez wazena edebîyata klasîka zazakî de nuştox ma hîrin bid' şima sirasnayîş. Şima z' zon nuştox zaf tenê…

Şihab Deştij:

-Merheba Seyda, ver cî nomê tu pers. Yew zaza/kird xu senî nome ken? Şima qebûl kir yan zî qebûl mekir zerê tarîx kirdon di ca gûret. Yanî ney ra pey şima pey eseron xû yenî însonon vîr. Miletê ma, wa şima pey kom nome ya bîyar xu vîr?

Mala Mehemmed Elî Hûnî:

-Hûnî… *(çond dorim tekrar kerd dima devom kerd)* Ehmedê Xasî, sey Osman Efendî Siwregî ez wazina Mehemed Elî Hûnî yanî Hûnij. Ez nomê xu bavî xu ra persa ya; qey Mehemed Elî? Pî, hîri dûerim nomêy mi da û va "Ya Rab ti Mûhamed bîe Elî mekir. Ey ra di nomêy mi est."

"Ez wazina şima bifekê xu, xu bid' sirasnayîş, Mehmed Elî Hûnî kom û. Ça di ome dinya?"

Hûnî: -1930 di ez ina dewa Hûn ameya dinya. Dewê ma inkey bestêy Palî ya. Pali z' qezey Xarpêt a. Lakîn nufus di 1932 di nusa w'.

-Şima ça di wend, perwerdeyê şima çi yo?

-Tarîx teqwîm mîladî serra 1946 ib. Ez o wext hama xort bîya, nişîbîya esker. Yew roj hirê tenê misafir ma omêy Seraçûr ra (Seraçûr yew dewê Pali ya. Hûn ra pey lingon yew saat a). Va kî "Ma şî heton Dîyarbekir." Bavî mi Mala Huseyn va "-Şima xeyr omey gelê misafiron. Dîyarbekir di çi bib' çi çin ib?" Yîn iz va "Ucanon di ini sira qal qalê Beduu'z Zeman a. Mala Seîdê Kurdî. Bavî ma "Mi g' eşnawit wu ha hepis do." Belê mahpûsxane d' yew tewsîr Qur'on nuşt, nomê Risale-î Nur a" O hub yî, o eşq yî şek yo bezra kot qefey mi, kot xeyel mi, kot qelb mi. Mi mereq kerd, mi bavî xû ra va "-Mi ber Dîyarbekir. "Bavî mi berd Dîyarbekir. Tarix 1946 di yo seçim virazîya b', Xalq Partîsî qezenç kerd ib, qarşî demokraton di. Çeyn cey ra Qûr'on Kursî kerd ib a. Îz şîya Qûr'on Kûrsî d' qeyd bîya. 23 rûêc mi tecvîd ezber kerd. Çîyer cuz Qur'on mi tecvîd ra wend. We ra pey şîya Sêrt id mi 16 cuz tecvîd ra wend. We ra pey z' şîya Botan–Cîzîr, yo ser uca d' menda. We ra şîya Cîzre hîri sêr mi Şex Seîd het mi tehsîl dî.

-Şima çimhal dest pê kerd ina xebat, nuştiş çi wext ame tû vîr?

-Yo birey ma ra yo rûec mi ini kirdî (heme kurd qest ken), tirkî, Erêbî inî hîri heme mîlet zon xû ra zaf kîtab nuşt î, zaf esêr nuşt. Ver cî Ereb, de dim tirk, de di z' kird(heme kurd qest ken) nuşt. Senî Bedîuzzeman Hezretleri von "Misir da Cem'ul Eser est a, herrê Osmanlî di z' Mederesat'uz Zehra est a. Inkey Won id Medreset'u Zehra planê ey esta. Bedîuzzeman von "Erebkî mecbûr ib, tirkî luzum îb, kurdî caîz îb." "Mi inî zazay ma z' inî irqêy kirdon cîya bî, pekî qey şima yew eser ninusên? O merdim ez veyneya zon zazon ra hes niken. Mi gerê îyî merdim Sûafî Terxonê het kerd. Sofî va "Ti binus ez ha tîya da."

Qasîdey min a verên ina wa:"

"Varni d' vac nomêy Homayî.

Muhammed Lac Pîyû mayî

Gergûş bişon ayî ayî

Wu yo wekêy pîy û mayî.

Gergûş bişon hayî hayî

Wu yo wekêy pîy û mayî. "

-Seyda ez wazina şima ra iney persî, zonon bînon di sey farîsî, sey tirkî, sey erebî, sey kurmancî şima z' zaf esêr nusey la zazakî ser hen teba nunisîya w' yanî zazakî zaf îhmal bîya. Zaf merdim iz est çî g' zazakî binus bawerî ey iney ra çîn a. Tu zaf mewlîd nuşt. Gorê şima zazakî rehat yena nuştiş yan zî nîna nuştiş?

Hûnî:

-Mi zaf cesaret da mallon. Bo şima va ninusen a, bo/biewn çi qiyde nusî ya.

Mêrik resmen von zon yanî tirk von "Kîşî bîlmedîxînîn duşmanidir. "(Yo çî g'merdim neyzona ben duşmon îy.)Yanî zazakî xeberdayîş ra nuştiş ra eciz, von Ellay kên qalê zazon mek "Zon zazon zon…. . ". Haşa haşa, yo alîm işken ona vac ina kelîma.(?)

Narey se bi Homay Teala nasîb kerd. Bo mi nuşt, bi, bo bi. Laa!

Yalniz ey latînkî ey herfon ez îyn nişken binus.

Mi mekteb niwend wext ma d' mekteb çîne b' dew id. Mi hewes iz nikerd ig yanî mi bavî xu ra bivatên bavî mi ez şawitên ceyon duron. Yo şo/şew, mi mereq kerd, mi yo hon dî. Ez zaf ceyon şîya inî vilayet mi hama nidî (îzmîr). Ona yo şariston mînarêy tedê y', mi va "tîya kon ca w'?", va "Îzmîr". Şima se von? Va "Ina lewha biwon yenî yazî ra mi wend, ser sibay ra warişta. Mi ard, nuştî "A" ra heton "Z". Pîyer herfon rêz kerd. Yo şo/şew id ez museya. Inkey mesela ez wonen lez nişkena binus.

Ini îmtîhan ez û Elî Riza Efendî ma kot îmtîhanî îlkokûl bî, wu z' a (yanî Elî Riza Efendî, ver cî wekîl Xarpêt ib, inkey merdû) Narey inî şîfayî kîtab na mi ver a mi wendên. Mi va "qûsûra baqma ben mekteb gormedîm. "(Qusur ci meêwnên mi mekteb nêdî.)

Va, "Bu adam mekteb gormemîş ama anlaya anlaya okuyor." (Ini merdim mekteb nêdîyo la bişûor a wonen.)

Merdim est sayakî ser ra şen.

Homa Teala yardîmcî şima b' şima ini gûred, ini zon ser kot pîyase.

-Seyda heton inkey tû çon esêr nuşt hîna raşt pers, çend mewlîd to nuşt?

Hûnî:

-Heton inkey mi ponc heb nuşt.

"-İnkey hîri mewlîd tu ha mi dî, ey bînon ez nişkeya biras ci, tu d' est yon çîn î?"

Hûnî:

-Inî ha Bîngûel dê. Yo tene o Kisas'ul Enbîya tu va ya axir ha yî da. Îyn înşaallah ardiş don veyahût ez fotokopî yîn vecen.

Seyda, Esêr tu g' mi dî, mewlîd ke tu nuşt pêro eynî nî, pêr ey bînon ra cîya yî?

Hûnî:

-ê. . ê. .

-Tey tey est ke tam yew mewlid o, la tey zî mewlîdîye hesîben çunkî tu qisim ey kilm kêrd in raşta yon ti von se?

Hûnî : -Ti zon ez sînî nûsen? Ez ona kîtab nîgen nêwnen tira, ona yen mi vîr. Ez ona di hîri rûecon di ken temom, rey rey yo tene nusen yo rûec id, musvedde yî don. Homa Teala ona rehatê da ya.

-Maşallah, seyda ini mewlîd ke to nuşt ez ig zona ti wonên iz, mesela ma iney vac şima ca cemaat ig bibo, yo tazîye dê ma vac yew mewlîd di, şima inî mewlîdon xû wonên. Şima o wext mewlîd wend, hîna zaf kom zon tercîh kên? Zazakî, tîrkî yon kurmoncî wonên?

HûnÎ:

-Eta di ma tirkî wonên. Wu z' ezbêr mi do.

-Zazakî şima çi mihal wonên ?

Hûnî: -Rey rey ma wonên. Mesela Bîngûel id hîrî tenê ome yo rûec xûsûsî ez berda. Mi başle kerd ez ha wonen tabî teşkîlat meşkîlat ona bêr mêr akerde verdey. Bîna pîl a, cinî ha yo per dê comêrd ha yo per dê. Mi dî ha cinî ha yena Mala Kamil-ti sirasnên- ti ped mavac ez xu şaş ken. Mi g' wendi dûa kerd mi dî tene ome va"seyda Ella tu ra raz îb tu zon ma vist pîyase", mi va" ti kom î?", va ez "Muftî Sûelexon a. "Mi va wullahî rûec şima mi nêynen zoppon ver a. Yo Mala Paşa est ha uca, yî va "Wullay hot heb îcazetlî ha ta di, pîyer ha goştarî tu kên. "Wullay mi va "şima ez divista ". Yanî zaf kêf yîn ome, na rey yemeklî yo mewlîd, mi sade zazakî wend.

Rojnameyê
ZAZAKÎ

ABONE İRTİBAT:
0532 050 33 11

-Mesela yew mewlîd, o wext nusîya her ca d' wendiş yî ason nîyo, şima ona yew eser nuşt ke pawen şima her ca d' her waqit biwon la fehmkerdiş mi şima ona yo ayrim nikerd?

Hûnî:

-Mesela ez şîya Kerebegon id, uca d' mewlîd Kurmoncî na mi ver a va kurmoncî biwon, mi z' kurmoncî wend.

-Seyda ez çî tu ra pêrs, o wext şima dest pêkerd mesela o wext ferheng şima d' çîn ib, yanî şima hedrekerdê inî eseron di bêferheng şima senî nuşt? Şima senî çekû dî, şima zaf zorê ont?

Hûnî:

-Birey mi, bo Mehmed Ûzûn ha Awrûpa do, Awdûrek ra w', rey rey ma telefon xeber don, von mesela

"Ma wazên çimon xu akî
biwon zazakî
Neqişneyê yo pê nakî,
aysên û sê hakî. "

Nak çina w? Şima zonî. Mesela şima kên zerê lûxêt yî ey yîn mi vîr ez vona. Mi çey yo ca nuşte nêdî. Yanî yalniz meyl mi ha inî lûxat zazakî ser o. Inkey hela g' ez şen/şîyena Sîwon, ey ceyon ona cêy xomon, zazakî xebêr don. Ez ona ha gûeştarî ken, e vona ina kelîmêy xu honêy vac. Hîna mi r' tekrar bikir, di hîri rey dima yî von "Ti qey ona von?" Ez von ma het ini qiyde qal nikên. Şima het in qeyde qal kêyn. Yanî merdim zazon mîyon ra bigêr mesela "minga"Siwerek id aşm rê von "minga" ma d' "monga"- tu dî ma çir kên- ey r' ma von "monga".

-Ey seyda, xura şima zon, ini pey ra Grûba Xebate ye Vate inîn ona yo standart ser, ona yo ca.

Hûnî:

-Xura wexti g' ome yo ca, zon ben zengîn. Mesela ma merên şênî ona gênc sey şima inî lûxaton on yo ca işkên yo lûxat îz vêc. Lîla heton inkey malon vaten ini zon nên qelem ha, vatên sinî yen qelem. Bo di îlm êst yo îlm wendiş Qûr'on, yo z' yazî Qûr'on. Inî îlm Doxî ma d' sifir. Mesela mêrik ti weynên alîm, îcazetlî yo z', îcazetlî yo la niyzon Qûr'on biwon. Mêrik îcazetlî yo neyzon yazî binûs. Mala Hesen Gola di Siraçor di malla b' îcazetlî b' herfê Qûr'on a nuştên mesela herindê "sîn" id sad nuştên.

-Seyda, tey tey mewlîd tu tam yew mewlîd. Ez senî vacî, qisim yî tam xû ser temom î. Tey tey iz qisim yîn kêm î, ke inon mewlîdîye behesibên hîna raşt nîyo?

Hûnî:

-Ee, mi kêm ard. Mewlîd mesela qûral yey in o, cey bîyayîşê(Mekke), wext bîyayîş yî (rebîu'l evvel), aşma fîl (amr fîl) seg Ebrehe Yemen ra yen Mekke tehrîb ken, Beytullah weşona 52 rûec tepa(pêy) şewa poncas hîri di pêxembêr ma hama ome dunya. Mîladî z' 571 badê Îsa yo.

-Seyda inî mewlîd tû çond tenê? Mi d' est înon sade yo tene tam yo mewlîd o û z' Vate ra W.K. Merdimîn neşr kerd û ey bîn kêm?

Hunî:

-Eee, nuqson î, eya qebûl.

-O wext, tu inî mewlîd ig nuşt, kerd hedre tu derdomal inîn pelon xu tu rind xet kerd qey ona w, yew esprî iney est a yon çîn a?

Hûnî:(Sare têşona! Dima dest ra qaxit gûret û va):

-Mi dest id nîyo. Bo eta ra heton eta (Qaxit ig mi dest ra gûret çapraz yo xet mucna mi) mi cetvel tepişt gizlî yo çîzgî onta. Bo ez ha nusen. Nusen şîîr a feqet tarêf Alley ra yo tewafûk peyxember ina satir id yen eta, eya satir bîn id yen eta, pero yîn yo hîza. (rêza çapraz ig mucna b' ma kelîmaya pexembêr her satir di yen bin ina xet.) Ey ir von tewafûq. Qûr'an-î Kerîm di z' tewafûk est kelîmaya Allah, Rab yena her satir di yena pîye. Tu Qûr'on sûr vîcey uca d' mucnêyn.

-Seyda, Înî mewlîdon tû di dîqat mi ont, nomê Mala Fûat Septî ya yo merdim taqrîz nûsen ini kom û ti işkên derhaq inî merdim di malûmat bi d'?

Hûnî: -Weş û. Şima işkên veyn, ha Xarpêt id Qarşiyaqa d' nişen rûe. Wu mewlîdon mi ra zaf hes ken, yo rûec ma şî Malatî, ma ponc malay îb. Kitab ard uca d' na rûe va "şima hin xû r' taqsîr biken, biwonen." War kîyêy va"Fûad Efendî va cemat kî ez tedê b' va bîye Mala Mehmed Elî ço niwonen." Tirkîya d' ha…

"Perwerdeyê yî , îlm yî est û?"

Hûnî , îcazetlî yo. Qasîdey mi ezber kerd taqrîz yî nuşt. Sobna mekteblî yo z' tarîx yî z' rind. Îna qesîdey mi Bedîuzzeman yî ezber kêrd ib.

"Îna dunya bena fanî
Nibena ma qey însonî
Ti wazenî rind bizonî
Hey vêyn Bedîuzzeman î.
Saîd Nûrsî Saîd Nûrsî
Rîsale g' biwon dersî
Zerrê xû ra hey vec persî
Hey veyn Bedu'uzzemanî"

Mewsîm ig ez şîya pûêr yî bi omênen eta (por mi ser ra tarîf kerd heton ermon mi mûcna), surêt xu tiraş kerd ib, pûêr ey derg ib yalniz gilêy nê b', Na rey ey înson mewsîm Zimiston:

"Vor varena gûdî gûdî
Wazên ti vêyn NûrSeîdî
Wazên ti vêyn muceddîdî
Hey veyn Bedîuzzemanî"

Hama derg a iney yî ezber kerda. (Tabî Mala Fûad qest ken)

"Hecî Mehmed Elî nişta
Von mi rêçîy Nûr tepişta.
Qasîdey xû pêy nûr pêşta.
Hey veyn Bedîuzzemanî"

Şihab Deştij :

-Seyda ma tu zaf zaf qefilna la ma r' zîde mevên, ma sey şima qiymet id, ke sohbet bikir, ke ben şa, ma Xarpêt ra amê şima ma misafir kerd, qey ina misafirperwerê şima r' zaf teşekur kena. Biman weşî d' Allah yo 'emr derg bi d' şima. Sey şima alîmon ma ser zîd kir. Heq xu helal bikir.

Hûnî(Sarê xu têşona va):

-Wulla şima z' qey min a yew nîmet ib. Şima z' sarê çimon mi ser omê. O wext şima honc omê vercî xeber biden mi, mi r' tel bikerên in bîren.

Roportaj: Şihap DEŞTIJ
Ebdulqadir NECARANIJ

Rojnameyê
ZAZAKÎ

İMTİYAZ SAHİBİ - YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Gülşirin KOŞAN

İletişim:
e-mail: rojnameyezazaki@gmail.com

Baskı: Solhan Matbabası
Yeni Mahalle Erbakan Caddesi Ulucamii Pasajı No:23
Telefon: 0426 711 33 11 Solhan / BİNGÖL

TEŞEKUR/SPASÎ

Ma qey ina xebat

B.AYDOXDU
Gîzem Ç.
Gulşîrîn KOŞAN
H. KOŞAN
K. ONALAN
Y. BOZTÎMUR
E.BUZGAN
Nîhat ÇIR
Sînanê Dêrsim
Sipîyenî
ZÎRUH
XALXIZIR
Şihab DEŞTIJ
N. Celalî

în ûmbazon îr tesekur kenî.

Cayî Êrnayîşî Rojnameyê ZAZAKÎ

PİA CAFE
ÖZGÜR KAFE
ULUCAMİ ALTI ÇEREZCİM
HACILAR CAMİ YANI NUR ÇEREZ
BİNGÖL DEVLET HASTANESİ KANTİNİ
SOLHAN TUNÇ KIRTASİYE
SOLHAN PİYA KUAFÖR
GENÇ GÖKKUŞAĞI KIRTASİYE
ELAZIĞ JİYAN KİTABEVİ
DİYARBAKIR ARAM KİTABEVİ
DİYARBAKIR KAFKA KİTABEVİ

Gazetemiz Basın Ahlak Yasasına Uymayı Taahhüt Etmiştir.
Köşe Yazılarının Tüm Sorumluluğu Yazara Aittir.

Rîpelê Kultur û Hunerî

Edîtorî: Îrfan Kuş, Omer Barasi

KOVARA VATEYÎ Û GRÛBA XEBATE YA VATEYÎ

Kovara Vateyî kovara çand, edebîyat û kulturî ya. Serra 1997î, demserê hamînanî de hetê Grûba Xebate ya Vateyî nameyî de yew komî ra bi xebateka kollektîf ameya destpêkerdişê vetişî. Ziwanê kurdî, zarawaya kirdkî (zazakî) de yena weşanayîşî. Heta ewro Kovara Vateyî de derheqê edebîyat, sîyaset, çand û kulturî de bi desan nuştoxan meqeleyî, cerebnayîşî, şîîrî û metnî weşanayê. Roja ewilî ra na roje 41 hûmare çap bîya. Bakûrê Kurdîstanî, cayanê cîyayan ra roşnvîranê kirdan, bi berhem û kedanê hejayan meydan ameyîşî yê na kovare de serkarî kerdê. Kovara ke bi kirdkî berê vejîyayîşî ya tewr biîstîqrar û tewr zaf berê zanayîş bîla şek Kovara Vateyî ya. Hema zî vejîyayîşê xo dewam kena. Kovara Vateyî, sembol û nîşana xo înşakerdişê kirdkî ya. Coka kirdkî bi Kovara Vateyî xo standardîze kerda, xo kerda sey yew ziwanêko edebî û ziwanê nuştişî.

Grûba Xebate ya Vateyî

Serra 1996 de çend kirdê ke bi kirdkî nuştenê û mintiqayanê cîya-cîyayan ra bî, peytextê Swedî Stockholm de bi nameyê Grûba Xebate ya Vateyî yew grûbe sazkerd. Armancê na grûbe standardîzekerdişê kirdkî bî. Na grûbê 1996 ra heta 2009î gelek kombîyayîşî viraştî. Nê kombîyayîşan de seba rastnuştişê kirdkî û standardîzekerdişê nuştişê kirmanckî qerarî amey girewtene. Çekuyê kirmanckî yê ke ziwanê rojane de zaf yenê gurenayene amey weçînitene û nê çekuyî goreyê çend xusûsîyetan seba nuştişê kirmanckî amey standardîze kerdene. Qerarê ke nê kombîyayîşan de bi no qayde ameyê girewtene kovara Vateyî ya ke hûmara verêne hamnanê 1997 de vejîya de amey neşir kerdene.

Kovara Vateyî : Sey Yew Kanonê Edebîyatekî

Kanon edebiyat de maneyê çerçeweyeka pêro tabloyâ edebîyatî bimojnî ra de yeno şixulnayene. Eslê xo çekûyeka yewnanî ya û maneyê qaîde an zî norm (tirkî: kûral, îngîlîzkî:rûle) de yena zanayîşî, esasî termekê teolojî ya û matematîk, cebîr û mûzik de zî maneyanê xo yê cîyayan zî esta. Edebîyatek de nuştoxêk, kovarêk an zî kitabêk şayeno bibo sey yew kanonî. Demo ke sey yew otorîte bero qebûl kerdişî; o nuştox, kovar an zî kitab beno sey yew kanonê ey edebîyatî. Qise mîsal, seke ma şayênê vajî Mehmed Ûzûn an zî Kovara Hawarî edebîyatê kurmancî de kanon ê, ma şayênê vajî Kovara Vateyî zî seba edebîyatê kirdkî şayena sey kanonek bêrê hesebnayîş.

Destpêkerdiş û Hûmarê Vêrênî

Seke mi cor de bikilmî behs kerd; Kovara Vateyî seba Grûba Xebate ya Vateyî ke 1996î ra nat seba standardîzekerdişê Kirdkî (Zazakî) xebat kena yew organê weşanayîşî ya. Grûba Xebate ya Vateyî encamanê xo ke seba standardîze kerdişî de anê meydan Kovara Vateyî de weşanena. Metnê modernî sey şîîre û hîkaye; metnê sey estanek, fikra û vateyê verênan cerebnayîşê folklorik; derheqê ziwan, grammer û rastnuştişî de meqaleyî; bê înan zî xatira, bîyografî, roportaj, dîn, tarîx û erdnîgarî ser ro gelek nuşteyî ke bi muhtevayê kulturî ameyê nuştişî, bi standardanê Gruba Xebate ya Vateyî yenê redakte kerdiş û kovare de cayê xo genê. Estanekanê Kirdan pêserardiş ser ro cigerayîşek nişan dana ke serranê 1850'an ke metnê kirdkî yê verên amê bi weşanayîş ra heta ewro, nuştişê estanekanê kirdan de cayo tewr muhîm Kovara Vate gena. Tayê estanekanê ke Kovara Vateyî de amêbî weşanayîş, înan ra yew weçînayîşê estanekan bi nameyê *Sanikê Vateyî* sey kitabek amê weşanayîşî û tayê estanekê bînî ke kovare de weşanîyê bî, sey tesnîfeko lokalîze kerdişî bi çend kitaban amê çap bîyayîş. Reyna ma şayênê bivînê ke; qismekê fikra, şîîre, û roportajan ke kovare de amê weşanayîş dima bi nameyanê nuştoxanê xo de sey kitabanê cîya-cîyayan amê çap kerdiş.

Kovare, humara xo ya verên 1997î de paytextê Swêd, Stockholmî de veta û 2003 ra pêy vetişê xo kirişto Tirkîya û weşana xo tîya de dewamnaya. Kovara Vateyî, navendê xo Stanbol de ya. Kovare rê serranê dergan nuştox û ziwannas M. Malmîsanij serredaktorî kerdo û humara 35î ra pêy Mûnzûr Çem dest bi serredaktorî kerdo. Gorê îstatîstîkanê 33 hûmaranê verênan na kovare de 150 zêdêr merdiman nuşto. Nê nuştoxan ra tayî nê yî: Mehemed Malmîsanij, Mûnzûr Çem, J. Îhsan Espar, Roşan Lezgîn, Serdar Bedîrxan, Seyîdxan Kûrij, Mehmed Selîm Ûzûn, Mehmûd Nêşite, W. K. Merdimîn, Mîhanî Licokic, Firat Çelker, Akman Gedîk, Huseyîn Karakaş, Newzat Valerî, Xezala Şarikî, Aysena Kurdî,C. Zerduşt Pîranij, Çeko, Daîmî Bektaş, Denîz Gunduz, Ercan Sariçîçek, Huseyîn Burke, Lerzan Jandîl, Mûrad Canşad…

Kovara Vateyî, 1997 ra na roj, seba emrê xo yê weşanî yo bêfasila, kovaranê kurdan re kovara tewr emir dergan ra yew a. Binê no hetê xo zî hem edebîyatê kirdkî de roleko zaf erjîyayî kaykerda hem zî seba cigerayoxan û ziwannasanê ke kirdkî ser o xebitîyenê çimeyeka gelek hîra û dewlemend a.

Standard Bîyayîşê Kirdkî de Rolê Kovara Vateyî

Kirdkî yewbînan re cîya-cîya çend mintiqayan de, çend versîyonan de yena qisekerdişî. Nê mintiqayan de ziwan, xo tewir-tewiran de aver berdo. No sebeb ra zî mîyanê mintiqayan de yewbînfehmkerdiş bîyo zor an zî mîyanê tay mintiqayan de zî bîyo namumkun. Heta xebata Gruba Xebate ya Vateyî, kirdkî ser ro zêde xebat nêbîya; xebatekî bîyî zî hema hema pêro bi mintiqayan sînorkerdî bî. Gruba Xebate ya Vateyî xebatan bînan re cîya, perê zazakî sey butumek gureto û no rayîr de berhem ardê orte. Mintiqayanê ke yew bînan fehm nekî ra cîya-cîya merdimî formekê pêro kirdî fehm bikî ser ro xebatyeyî, standardîzekerdişê kirdkî bi no armancî daha bi muhîm. Seba ke sey kurdanê bînan kirdî qey nêbî wayîrê enstîtuyan û dibistan û mekteban, qey nêbî wayîrê yew ziwano akademîk an zî yew ziwanê nuştişî. Nê ra zî heta keso ke kirdkî qise bikî hela ziwanî de xo sey otorîteyek qebûl kerdenê. Verê standardîzasyonî de mensûbê her yew mintiqa hetta dewe, kirdkîya dewa xo kirdkîya xas û balîx vînenê. Gruba Xebata Vateyî mensûbanê nê heme mintiqayan re amênê meydan û nê roşnvîran zî na persgira ser ro munaqeşayî kerdê. Encamê xebatanî zî Kovara Vateyî de vetî û ziwanê kirdkî ardê formeko herkes fehm bikî. Gruba Xebate ya Vateyî bi xebata ferheng û termînolojîyî verê ziwaneko komelkî akerdo. Kirdkîya ewro de, bi wesîleyê ê xebatan 50 zêdêr kitabî çap bîyî û çiqas şêro zî kîtleyê wendekaranê xo kena hîra.

*Zazakî yew formekê nameyê zaraweya kurdî ya kirdkî yo. Seba na zaraweyê kurdî yanî Zazakî nuşte de mi kirdkî gurînayo.

Hûmara Kovara Vateyî ya Peyên Vejîya

Hûmarê Vateyî ya peyên vejîya. Têdeyîyê na hûmare zî sey hûmaranê verênan bi babetanê balkeşan pir a. Nuştox Mehmed Selîm Ûzûn, şexsîyetekê kurdan (Kûrdîzade Ehmed Ramîz) dayo zanayîşî; nuştox Mûnzûr Çem elewîtîye de çimeyanê bawerî, tarîx û kulturî ser ro vindeno; çarnayox Ozcan Yilmaz nuştoxê fransizan Gûstave Dore Cendrîllo re hîkayeyek çarnayo kirdkî. Ma malbatê Rojnameyê Zazakî hêvî kenê ke hûmara 41. a Kovara Vateyî demo ke kilmî de bireşî destê pêrê kirdanê Çewlîgî.

Hûmara Şewçila ya Duyesin Vejîya

Şewçila

Hûmara diwêsine ya kovara edebî hunerî *Şewçila* bi muhtewayêka dewlemende vejîya. Na hûmare de nuşteyêko muhîm derheqê eseran û cuya nuştoxê tewr verên yê kirdkî Ehmedê Xasî de yo. Nuşteyo ke hetê Roşan Lezgînî ra amade bîyo de belgeyan reyde bidetay behsê eseran û cuya Ehmedê Xasî beno. Na hûmare de di versîyonê eserêkê zaf muhîmî yê edebîyatê kurdan destanê Zembîlfiroş û Gulxatûne weşanîyayê. Versîyonê verên hetê Mihanî Licokicî ra nusîyayo û versîyonê diyin zî hetê Hemîd Hozanî ra nusîyayo. Reyna na hûmare de yew hîkaye zî yê Firat Ceweri ya ke kurmanckî ra tercumeyê kirdkî bîya û nuştoxê hîkaye dîyayo şinasnayene.

CIN

Yo dewêk id yo gawon bîw'. Gawon her sêr sibê dewaron xu don arî ben kû, çarnen, çirênên, şond iz on kî têslîm dewicon ken. Şon, şoni wext yen mîyon dew, dewîc yên cê î gîyerê cînîyê î kên. Von ti êr ruwec tîya bên, ti bidîyên, cînîyê ti çi felek kê ma d', çê neg negwaşîyêr nîmênd ay ma dir kêrd. Mevac cînîyê gawon, cînîyêka zuwonî ya, fena wa! Her ruwec dewicon dir dona pîyêr, nengon çînena însonon. Gawon dewicon ra von temom, ez ika şina tedir qisê kena. Gawon şin zeri, von cînek hina mek, ti qêştê dewicon dir dona pîyêr, ti otîr kena î pêra non ma dima, ma şîn ça? Kar cînek her ruwec hina w'. Cînek mêrdê xu ra z' yêrs bena, vona suc, xetê mi çînî yo, suc în o ti zî şin hêt dewicon çepelo pîs. Neyse gawon xu r' kişta kuwen. Sêr sibê rinê ro ra dewaron don arî ben kû. Kar gurî gawon îz in o. Ruwec kû ra w', qê dewaron ra w', şon şon îz yen dew, dewîc cînîyê î şîkayet kên. Rinê şonêk yen kî dewîc ina hew hîna zaf yêrs bên, von cînîyê ti êr îz yo extîyar dir da pîyêr, nêg çînê pedi, ti çîk nîkên se ma zon ma se kên. Gawon lavê dewicon ken, von mi r' misadi bikerên, ez hal kena. Şin kî qaşu cînî ra yêrs ben, de cînî verdena mîyêrdi qise biker, mirdê xu nengon çînena î zî, dona peru şina wadi. Gawon xu r' nîzon se ker, ben sêr sibê dewaron don arî şin kû. Oca d' nişen ru xu r' xêyal ken, ez ina cînî se kena? Her ruwec neng, her ruwec pîyerdayîş. Ya Rabbî mi r' yo çari! Ez xu r' ina cînî dest id se kêr? Dewar binêk tera ben dur. Wirzen von ez î dewaron açarn. Şin î dewaron çarnena, oca yo tatêk(kerrêka girda gilwer) vînen. Vinden onyen tera. Von Allah Allah, ez hindêk in kuyon ra gêra wa mi çirê îna tat nîdî. Oca nişen ru tayk onyen tera. Von de rê ez berz kêr çita bind o? Tat ken berz, onyen bin ay veng, yo maxara wa, sarê xu ben ser, onyen tarî w' taba nîêsen. Yo kerra erzen ci, onya kerra şî… Şi guweş na ser, epey zemon şi kerra newi resa erd, veng vêcya. Mêrik tayk duşunmîş bi, Wilê qarar da va ez şîyêr cînîyê xu bixapên bîyar bêrz ina maxara. Tat rina na a maxara ser, va wa kiçî nîvîn heya siba. Şond şi kî, kêf ca do, dewîc rinê omê şîkayet, va temom meraq mekên, ez hal kena, dewîc tera yers bî şî kî, u zî şi kî xu. Cînek sênî başlê qison o dewicon kena, gawon va cînek ay guron beradon war verd, bî ez ti ra çîkîko zaf onemlî vona. Cînek va se bi, çita w'? Va cînek mi êr kû ra yo xizîna dî, vêng xu mek, wa dewîc rak', ma şîn vendên malê z', ma pîya şîn, xizînê xu vecên. Cînek va comyerd ti çiqa bereday, ma xu r' vecên, ma çi vendên mala, lingê mala ma dir nîyena, barê mala ça ra kota xizînê ma? Gawon vano temom, ti ma r' kindir, çî mî hazir ik, ma şew şu. Dewîc kot ra, nîmê şew a gawon û cînî wirîşt melzemê xu guret şî kû, cê maxara. Merik tat ke berz, va cînek, xizîna zerî da. Ti kindir monê mi ra giri d', ez şina maxara ra xizina vecena. Cînek yers bî, va tî ça ra zon xizina vêc? Kindir monê mi ra giri d', ez şina ona. Mêrik kindir mona cînî ra giri da, cînî xu verda ra maxara, epê şî, wilê mêrik ti kindir verda ra. Cînî tayk barizya ke qerbalix şî bî dur, veng birya, mêrik kera rinê na uca ser, melzemê xu guret omi kî, kişta kot, ser sibê dewar kewe berd ku. Şond omi kî rehet onya ço cînî şikayet nîke. Dewicon va, cînîyê ti zaf bîya aqil, êr çoy dir nîda w' pîyêr, qe kî ra nîkota teber. Gawon va de rê ez şîyêr kî. Gawon şi kî, ke hewar va cînî çîn ya. Dewicon va ma zî êr nîdîya. Gawon va ne, şima cînîyê mi kişta, ez şima ra dewadar a. Dewicon lavê ke, va bira willahî ma xu ra cînîyê ti çîk nîkerda, labelê cinîyê ti cînekêka mişaqet êb, ti zî xu r' tera xelisyê, ma hindek iz heq tu zîyednên, veng xu mek'. Neyse uymiş bî. Gawon gawontîyê xu dewom ken. Di aşm zemon şin, gawon ruwecêk rinê kû ra w'. Nişka ra cînek kuwena vîr. Von acep ez a kerra berz kêr bion tera? Hina, xayli ci r' virazyen von, de e berz kêr la cînek hima z' oca wa? Kerra pê ters ke berz, wext onya bin kerra ra, yo gevjalêk dusa wa bin kerra ra. Mêrik tersa va ti çi kesêk a? İna tafal va bira ez yo cin a, ti mi tiya ra bixelesn, xêr mi resen ti. Gawon va se bî w' ti? Cin va qe pers mek', ma xu r' ina maxara dêb', ina nizdîyê di aşma yo binadem omî kot miyon ma, ay ma kişt, ma tuweli kê, ma pergendi bî, heval ma tayk kîşt, tayk hesîr gurêt, tayk iz xu r' remay a maxara terk kerd. Ezî xu r' rema wa omîya heya tîya, a mi bivîn kesîn mi wena, mi bixelisn. Cin sênî hina va mêrik cin oca ra vet, kerra rinê na ser, dolmalê kerra z' guret, şî kî. Cin tayk omî xu bî rehet, gawon ra va ti mi r' holî kerd, ezî ti r' kena. Ez tîya ra şina kî walî, kênêkê walî esta, ez şina ay kena gêc. Xura ez sênî şiyêr cê ay, a bena gec, walî ben doxtoron, çarnen nîbena hol, ti bacî şu vac ez doxtor a, ez kena weş. Wext ti omê oca, ez şina, kêna bena hol, walî von qê ti kerda hol, mukafat don tu. Gawon va temom, cin ca d' bî vin şî. Sibayêr hemi pê hesyê, va kênê walî bîya gec. Walî çê ca nîverda kêna çarna, berd en hol doxtoron, en malon pîlon het, yo çarêk nîdî. Bêhîvî kênê xu ard eşt kî. Bad' çendêk ra gawon çentêk eşt xu quwel, libasêko sipê z' da xu ra, şi vêr qonaxê walî va, ez doxtor a, kênê walî ez kena aqil. Muhafizon va heba zê tu nîamê, ço faydê î nîvirazya, walî zî hin qayîl nîw' ço bion kêna ra. Gawon israr kerd, va faydê mî virazyen, vinderên ez î kêna meeyni bikêr. Xeber şî walî, walî va, ez qayîl nîya, de madem wazenû, berên wadê kêna wa bîvîn. Gawon bêr wadê kêna sênî ke a, onya kêna puwêt xu pîyawa dirnê, puêr xu kaş kerd, hemi cê xu kerd birîn, koncêkê wadi d' erd ser nişta ru, bermen a. Gawon şi zeri, cin oca wa. Cin va ezî bawê ti bîya, ez ika tîya ra şina, ez sênî şîyêr kêna bena weş, walî z' heq tu don. Ti resên heq xu. Gurî min ti tîya qêdyen, ti mi dima nîyêr. Ez in şeheri ra şina şeherêko bîn. İna hew kênê û walî ez kena nîweş, la bon ti mi dima bîyêr ez îna hew ti kena gec. Hayê ti tib'. Gawon va ti şina ça şu ez ti dima nîyena. Cin bî vîn, kêna omi xu va qê Homê meon mi ra e zut a. Gawon ber ke a va kêna bî weş, ci r' pueton biyarên. Bî hewar memleket pîya wa pê hesya, in merdum kênê walî ke weş. Walî venda ci va ti çita wazên vac ez dona tu. Gawon va ez taba nîwazena, walî emir da heqbêk zêrd ard dê gawon, gawon şi kî, dewicon ra va xu r bigêrên gawonêk bivînên. Ez hin şima r' gawontî nîkena. Gawon şi şeher id arazî guret, apardumon viraşt, bi zêngîn. Rinê bi hewar va kênê walî filon şeher bîya gec. Û walî zî kênê xu toxtoron ra çarna çêk çarêk nîdî. Yoy' va walî filan şeher kênê î bî gec bacî yo toxtor kerd weş. Xeber şî walî r', walî û walî bîn ra va, tahkat viraşt, gêrê gêrê raşt gawon omê. Gawon pişt de, va haydê ma şîn filon şeher, kênê walî ma bîya gec ti kên weş. Gawon va emon yemon, ez toxtor nîya, hayê mi î gurîyon çîn ya. Va nîva în pê zuer berd va û walî çita da w' ti se walî ma hîna zaf çî don tu. Ha vac ha vac, gawon feqîr berd, gawon xu r' tersen von kêna xura gec a cin mi zî kena gec ez xu r' se kena? În pê zuer berd eşt wadê kêna, gawon onya ina kêna z' puêt xu dirna, xu perîşon kerd. Cin onya gawon ra va demek ti omê ha. Mi ti ra va ti bîyêr ez ina hew ti kena gec, ti çira omê? Gawon va cinê ez ina hew qê kêna nîomîya, ez qê tu omîya. Xeberêka zaf onemlî mi ti r' arda. Cîn va xeberê çitê wa? Gawon va mi şinawit, a cînîya binadem a maxara ra vecya wa, ti dima gêrêna. Cin ca d' wirîşt va in memleket hin mi r' nîben, heya mi ra omi ez dur şina, haydê xatir ti. Cin sênî bî vîn, ina kêna z' bî weş, in walî z' epey zêrd dê gawon. Gawon rêk bi zêngîn.

Arîdayox: Zîyadîn ÎPEKÇÎ

FERHENGEK

Asanî: Kolaylık, rahatlık
Beynatê/ Bînatê: Ara
Binatê wûrd: ikisinin arası
Bitaybetî: Özellikle
Bo/Biewn: Bak
Çalakî: Eylem
Cuwa pey: Sonra
Deyn: Borç
Dibistan: İlkokul
Divista/Vistade: Yatırmak/Düşürmek
Ezmon: Gökyüzü

Gêc/Gej: Deli
Hesîyayiş: Farketmek
Mişmişîyêr: Kayısı ağacı
Neng û Nengwaşîyêr: Çok ağır küfür
Pergendi: Perîşan
Pêşm: Yün
Peyam: Mesaj
Pispor: Uzman
Sêr sibê: Sabah
Sewbîn/Zobî: Başka
Qedexe: Yasak

Quwel: Kol
Taloq: Erteleme
Tat: Büyük yuvarlak taş
Tekoşin: Mücadele
Tutêk: Bir çocuk
Tuweli: Kabuk
Wadi: Oda
Sibayêrcî: Bir sonraki gün
Wird:İkisi
Wûrdês:İki avuç
Xoza: Doğa

SPOR

LÎGA AMATOR DI HEYECON PLEY OFÎ

Rûej ke lîga amator di maç grûbon qedîya, qey vîjyayîş lîga 3. lîga amatora mintiqa dest pêkerd. Şampîyon grûbon û taximê ke grûba xu d' rêza dîyîn di ca gûretî, inî taximî bînatê xû d' maç kerd. Inî maçî yew musabaqa ser bî. Kom qezenç kerd, vijîyênî fînal. Inîn ra yew maç bînatê Sivan Spor û Ağaçelî Spor di bi. Inî maç 3-2 Sîvan Spor gûret û vijîya fînal. Taxima fînalîst a bîn zî Genç Murat Spor bî. Bîngol Gençlîk Spor ver 1-0 qezenç kerd.

Maçî fînalî, binatê wûrd fînalîst taximon ra Genç Mûrat bi penaltîyon a qezenç kerd. Maç, 90 deqîqa 3-3 beraber qedîya. Bacî ekstra deqîqon di zî gol niomêy, maç şi penaltîyon. Penaltîyon di Genç Mûrat 4, Sîvn 3 tenê işkey gol kîr. Maç lêh Genç Mûrat Spor a 7-6 qedîya. Netîce di Genç Mûrat liga amator di bî şampîyon.

Ine ya pey rayêr lîga amatora mintiqa di ma Genç Mûrat Spor rî serkewtiş wazênî.

ŞÊNAYÎYÊ KAYÊ QICON

Çewlîg di sezona 2013-2014 di mektebî g' bestê merkêz î, inî mektebon di qey kayê qicon a yew semîner hedre bi. In semîner id mamostayê dibistanan beşdar bîyî. Semîner id kayê ke mebtebon de yenî kaykerdiş ser a malumat dîyayî. Badê semîneran sey yew şênayî nê kayî beynatê mektebon de sey musabaka do bêrî kaykerdiş. Armancê na şenayî zî bi nê kayan rûhê faîr-playî bidîyo qicon û sayê înî, kayê ke qicî xû vîr ra kerdî newe ra şên bikîr.

SOLHAN METEM SPOR CEY XÛ D' MEND

Solhan Metem Spor kî voleybol di lîga 3. grûba D di mucadele kena, in sezon hol yew rêz id qedêna û qey vîjayîş lîga corên heqê kaykerdîş play of qezenç kerd. Inî netîceyon holon a pey dîqat ont xû ser. Dima Anqara d' Salona Beştepe di taxîm ma tor rakîbon xû ya mucadele kerd la nîşka grûbon ra vîj. Ney ra Solhan Metem Spor, omîd xû verda yona ser. Honc ma qey mucadele yîn, ma yîn taqdîr kêyn. Ma ser yew tesîro weş verda.

Xeber: T. BALANDE   Çarnayox: Şihab DEŞTIJ

NAMEYÎ LACEKON Û KÊYNEKON

Nameyî Lacekon:	Nameyî Kêynekon:
1. Dewreş	1. Juya
2. Reyvan	2. Deylem

SADIKOĞLU Oto ve Emlak Alım Satımı